

**INFORME SOBRE LES CORRESPONDÈNCIES ENTRE ELS
HÀBITATS DE CATALUNYA I ELS HÀBITATS D'INTERÈS
COMUNITARI**

Conveni 301021/2000 entre el Departament de Medi Ambient de la
Generalitat de Catalunya i la Universitat de Barcelona

J. CARRERAS I J. VIGO

Desembre 2008

Centre Especial de Recerca de Biodiversitat Vegetal
Grup de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació

Per realitzar aquest informe hem tingut en compte bàsicament la Llista dels Hàbitats presents a Catalunya (LHC), elaborada anteriorment pel mateix equip, la versió de 1999 del Manual d'Interpretació dels Hàbitats de la Unió Europea, tant la versió anglesa com la francesa, i el document relatiu a les correspondències entre Hàbitats elementals i HICs que ens havia tramès el Departament de Medi Ambient.

En principi, havíem pres en consideració també la versió de 1996 del Manual d'Interpretació, que ens semblava interessant perquè conté informació supletòria (per exemple, la relativa a distribució geogràfica). La versió de 1999 omet aquesta informació, tot i que en el pròleg reproduïx el mateix model d'esquema expositiu, que ara ja no hi està del tot d'acord. En comunicar-nos des de Medi Ambient que aquest document ha perdut validesa, hem hagut de refer l'informe, deixant de banda les referències que en derivaven.

La interpretació d'aquest Manual no és pas sempre fàcil ni directa. En alguns casos hem detectat alguna incoherència entre els títols dels HICs i els dels apartats més generals en què són inclosos, o entre els títols i la informació explicativa; i algun cop ens ha semblat trobar alguna falla en les referències a hàbitats elementals. De vegades, per comprendre bé el sentit d'un HIC va bé de recórrer, a més, al manual CORINE, cosa que hem fet sovint i que hem tingut en compte sempre que les informacions que n'extrèiem no contradeïen el Manual. Les dades supletòries que es troben a les versions de 1996 resultaven aparentment molt útils per acabar d'interpretar els HICs que tenen un títol i/o una explicació poc clars; en deixar-les de banda, les dificultats han augmentat un xic.

Cal assenyalar, de totes maneres, que el mateix Manual d'Interpretació puntualitza, en la introducció, que les referències als hàbitats elementals representen només una proposta mínima i no cobreixen pas tota l'àrea geogràfica d'un determinat hàbitat; i que la seva adaptació a la realitat de cada país permet, doncs, un cert marge de flexibilitat. També especifica que les atribucions biogeogràfiques que dóna no són pas ni completes ni excloents, de manera que, si la lògica interpretativa ho aconsella, poden ser ampliades. I en aquest punt insisteix que la presència d'un hàbitat fora de la seva àrea biogeogràfica principal té un valor afegit, tot recalcant l'interès d'aquesta mena d'ambients azonals.

Acceptant aquestes premisses, ens hem cenyit al Manual tant com ens ha estat possible, atenent-nos, no solament a l'enunciat de cada HIC, sinó intentant també de descobrir

la intencionalitat de la proposta a través de les referències als hàbitats CORINE i de les explicacions corresponents; i afinant-ne o ampliant-ne el contingut sempre que la lògica interpretativa ho ha fet necessari i coherent. Malgrat això, hem tingut alguns problemes. Per tal que les coses fossin com més clares millor, sempre que ha calgut hem fet constar dins del text mateix els aspectes que ens han semblat dubtosos o discutibles. Alguna vegada, també hi hem fet anotacions col·laterals, avantçant-nos a possibles problemes de comprensió de les nostres interpretacions o justificant les nostres propostes. Més rarament, apuntem les nostres opinions sobre aspectes conceptuals o valoratius. En el cas d'alguns HICs inexistents a casa nostra o estrictament eliminables, n'escrivim el títol en lletra negreta itàlica.

Deixem en mans dels responsables de Medi Ambient la resolució dels casos dubtosos o opinables (al capdavant, ben pocs); car la majoria demanen una decisió més tècnica que científica.

Assenyalarem, encara, que aquesta feina ens ha portat a repassar la Llista d'Hàbitats i que en comptats casos això ens ha menat a fer-hi algun retoc formal o a introduir-hi algun hàbitat no contemplat anteriorment.

A instàncies del coordinador de Medi Ambient, l'enunciat de cadascun dels HICs és doble. De primer fem constar, en lletra negreta, el títol que nosaltres suggerim, el qual s'adiu al de la versió francesa del Manual, tot i que de vegades hi incorporem algun atribut o algun aclariment que, al nostre parer, el fa menys ambigu. I a continuació, en lletra itàlica, donem la versió literal del títol francès. Cal entendre que una versió literal no és pas una traducció copiada paraula per paraula, car passa sovint que un mot etimològicament idèntic ha pres sentits diferents en dues llengües, ni que siguin dos idiomes neollatins tan propers com el català i el francès. Entre les llengües neollatines i l'anglès aquesta situació es dona encara més sovint; i és ben lamentable que la mala interpretació d'aquests mots enganyosos ("bad friends") enfosqueixi o distorsioni, més sovint del que pugui semblar, un gran nombre de publicacions, fins i tot les científiques. Dins el text justifiquem quasi sempre, sota l'encapçalament i entre claudàtors, el títol proposat, per tal que el lector poc versat no s'imagini que fem falses interpretacions.

La referència als hàbitats CORINE l'expressem mitjançant el número corresponent seguit, entre parèntesis, de l'inici del títol, per tal de minimitzar les confusions que poguessin derivar d'un error en alguna xifra. En el cas d'hàbitats inclosos pròpiament dintre d'un HIC, n'escrivim el número en lletra negreta rodona. Els números en lletra itàlica signifiquen que

l'hàbitat pertany a l'HIC només en part o sota alguna condició, per exemple com a intersecció amb un altre hàbitat o quan va associat a un de principal

Advertirem, finalment, que dintre els HICs forestals caracteritzats per una sola espècie arbòria, no hi hem recollit quasi mai els boscos mixts relacionats. En la major part dels casos, s'ha d'entendre que, a part de l'arbre que defineix l'hàbitat, n'hi poden haver alguns altres, en general rars o escampats ací i allà. Precisament, hi ha força espècies arbòries, com és ara els aurons, les serveres o les moixeres que solen aparèixer esparsament dins de boscos dominats per altres arbres, sense fer mai masses uniformes, ni tan sols clapes dignes d'esment. Ens referirem a algunes de les principals unitats forestal en què hem procedit d'aquesta manera:

9230 Rebollars, que poden tenir alguna barreja, posem per cas, de pi roig. Però si l'arbre dominant no és el roure reboll, ja no es poden qualificar de rebollars.

9240 Rouredes de roure valencià, que de vegades porten barreja de pinassa; i rouredes de roure africà, que poden incloure, per exemple, alguna alzina. Només seran rouredes si el roure hi és dominant, evidentment.

9340 Alzinars i carrascars. De vegades poden dur també pins o algun caducifoli. De totes maneres, quan es diu alzinar o carrascar, ja s'entén que hi domina l'espècie que serveix per anomenar el col·lectiu.

No s'ha d'entendre així, en canvi, en el cas de la unitat 9540 (Pinedes mediterrànies) que, si tenen barreja de dues o més espècies de pins, no deixen de ser pinedes.

1120* Alguers de posidònia. *Herbams de posidònia* (Posidonion oceanicae).

[El mot català alguer, tot i que etimològicament sembli anòmal, és molt més específic per designar aquests ecosistemes, però no té equivalent en altres idiomes. En comptes de posidònia, es podria dir altina o alga dels vidriers, però ens allunyaríem massa de l'original i no hi guanyaríem gran cosa.]

La definició del Manual s'ajusta perfectament a l'hàbitat

11.34 (Alguers de *Posidonia...*) al qual envia directament.

1130 Estuaris i embocadures deltaïques. *Estuaris*

Inclou

13.21⁺ Sorres fangoses deltaïques, mediolitorals

13.22⁺ Sorres fangoses deltaïques, infralitorals

1140 Plans costaners arenosos o llimosos, sovint recoberts de mantells microbians. *Plans llimosos o arenoses, exundats durant la marea baixa*

14 (Plans costaners hipersalins,...)

Malgrat que el Manual refereix aquest hàbitat a les costes oceàniques afectades per marees, els plans no colonitzats per vegetació vascular de les nostres costes se'n poden considerar anegats. En aquest darrer cas, no hi ha marees regulars i ben marcades, però s'hi donen breus períodes d'inundació deguts a l'elevació del nivell de la mar (creixes o marees baromètriques), per efecte de les baixes pressions atmosfèriques, i períodes en què el terreny no està cobert d'aigua; el component biòtic també és semblant.

La importància d'aquest hàbitat deriva sobretot de l'existència de mantells microbians, formats per cianofícies (algues blaves), bacteris i diatomees, interessants per ells mateixos i perquè proporcionen aliment a diversos ocells (limícoles i anàtides).

1150* Llacunes litorals. *Llacunes costaneres.*

21.11 (Llacunes litorals sense...)

21.12 (Llacunes litorals amb...)

21.211 (Comunitats submerges de *Ruppia*,...)

I encara hi pot entrar l'hàbitat

89.12 (Salines), sempre i quan, com adverteix el mateix Manual, es tracti de salines provinents de la transformació d'antigues llacunes o de maresmes i estiguin sotmeses a feble explotació.

1170 Fons marins rocosos i concrecions biogèniques sublitorals. *Esculls*.

[La traducció del francès *récifs* per esculls és molt poc exacta. Hi ha diccionaris que proposen baixos rocosos, però tampoc no s'hi adiu del tot. Cal dir encara que el mateix francès resulta bastant inconcret i només s'entén bé llegint l'explicació de l'HIC. El nom que adoptem deriva d'aquesta explicació i és de fet una síntesi dels títols dels hàbitats que s'hi integren; ens sembla molt més precís]

Inclou

- 11.2411⁺ (Fons infralitorals rocosos, batuts per l'onatge, amb *Cystoseira*)
- 11.2412⁺ (Fons infralitorals rocosos, ..., sense *Cystoseira*)
- 11.2413⁺ (Fons infralitorals rocosos, calms, amb algues fucals)
- 11.2414⁺ (Fons infralitorals rocosos, calms i ben il·luminats, sense algues fucals)
- 11.2415⁺ (Fons infralitorals rocosos, ... , amb algues fucals)
- 11.2416⁺ (Fons infralitorals rocosos, ... , sense algues fucals)
- 11.2417⁺ (Fons infralitorals rocosos, afectats per corrents i mitjanament il·luminats)
- 11.2418⁺ (Fons infralitorals rocosos, batuts per l'onatge i poc il·luminats)
- 11.2419⁺ (Fons infralitorals rocosos, calms i poc il·luminats)
- 11.2420⁺ (Fons circalitorals rocosos, amb *Cystoseira*)
- 11.2421⁺ (Fons circalitorals rocosos no concrecionats,... , sense *Cystoseira*)
- 11.2422⁺ (Fons circalitorals rocosos ..., colonitzats sobretot per animals)
- 11.2423⁺ (Fons rocosos de mar enfora, amb animals suspensívors)
- 11.2511⁺ (Coral·ligen...)
- 11.2512⁺ (Coral·ligen amb gorgònies, circalitoral)
- 11.252 (Tenasses...)
- 11.253 (Bancs marins formats per gastròpodes...)
- 11.254 (Muscleres...)

1210 Vegetació anual colonitzadora dels codolars litorals rics en matèria orgànica.

Vegetació anual de les dejeccions marines.

[El francès *laissés* és traduïble per dejecció, però resulta poc comprensible. Els geòlegs utilitzen de vegades el terme anglès *drift*, però el creiem massa especialitzat en un catàleg com aquest. Tenint en compte que aquest HIC està sota el sobretítol "Penya-segats marítims i platges de còdols" i que l'explicació de la unitat assenyala que hi ha matèria orgànica nitrogenada, s'entendrà la fórmula que utilitzem].

17.2 (Codolars litorals...), feta excepció dels casos en què la vegetació sigui antròpica.

No s'hi pot recollir el 17.1, perquè no té vegetació i l'HIC n'inclou necessàriament; i si és fes així, no tindria sentit combinar-lo amb 17.2 perquè aquest darrer ja és un codolar.

El 16.11(Platges arenoses...) i el 16.12 (Comunitats de teròfits...) tampoc no hi van, perquè es tracta de substrats arenosos, no contemplats aquí.

Aquesta mena d'acumulacions de còdols o graves i restes orgàniques tenen molta importància en algunes costes atlàntiques. A les costes catalanes hi fan un paper molt secundari.

1240 Penya-segats de les costes mediterrànies colonitzats per vegetació, amb ensopegueres (*Limonium* spp.) endèmiques. *Penya-segats amb vegetació de les costes mediterrànies amb *Limonium* spp endèmics.*

[El títol francès sembla una traducció forçada del títol anglès. La nostra adaptació no és pas perfecta, però resulta sintàcticament correcta. L'especificació del nom vulgar *ensopegueres* fa el títol més proper; podríem haver dit espècies endèmiques de *Limonium*. D'altra banda, si hi haguéssim deixat simplement *Limonium* spp, el comú dels mortals no hauria sabut interpretar aquesta fórmula]

A la versió de 1996 del Manual d'Interpretació, la segona part del títol (la referent als *Limonium* spp") anava entre parèntesis, i a la de 1999 va tota seguida. Malgrat aquest canvi, entenem que la presència d'ensopegueres endèmiques és una situació interessant, però no una condició ineludible. Nosaltres separem aquesta segona part amb un coma, per mirar de no atorgar-li una importància exagerada.

18.221⁺ (Penya-segats litorals...)

18.222⁺ (Penya-segats litorals...)

18.223⁺ (Penya-segats litorals...)

No hi pot entrar cap subhàbitat del 18.1, perquè es tracta de roques sense vegetació, i la presència de vegetació és condició necessària en aquest HIC.

1310 Comunitats de *Salicornia* i altres plantes anuals, colonitzadores de sòls argilosos o arenosos salins. *Comunitats vegetals pioneres de Salicornia i altres espècies anuals de les zones fangoses o arenoses.*

[El francès *végétations* s'ha de traduir per comunitats vegetals. Al títol que proposem hem eliminat vegetals, perquè dient que són comunitats de plantes anuals no cal aquest adjectiu. Hem substituït pionera per colonitzadora, que resulta més neutra; i fangosos per argilosos, perquè és un xic més científic sense deixar de ser un terme comú. D'altra banda, ens ha semblat aclaridor d'afegir-hi l'adjectiu salins, tot i que estrictament no caldria perquè *Salicornia* ja és un halòfit i l'HIC es troba dintre l'apartat de vegetació halòfila; però un lector corrent no té obligació de saber-ho]

15.1131 (Salicornars herbacis de *Salicornia europaea*...)

15.1133 (Salicornars herbacis de *Salicornia patula*...)

15.1141 (Salicornars herbacis de *Microcnemum*...)

15.1142 (Salicornars herbacis...)

15.12 (Comunitats herbàcies de *Frankenia pulverulenta*...)

15.13 (Pradells de teròfits...)

El sobretítol de l'HIC només parla dels territoris atlàntics i continentals (*Marais et prés salés atlantiques et continentales*) i més endavant hi ha un títol totalment equivalent referit al Mediterrani (*Marais et prés salés méditerranéens et thermo-atlantiques*), de manera que semblaria que aquest HIC no ens pot afectar. Però a la descripció corresponent s'esmenten repetidament algunes plantes, com és ara *Cressa cretica*, *Suaeda splendens* o *Sphenopus divaricatus*, que són mediterrànies o que, a tot estirar, també viuen a Portugal i a la costa sudoccidental de la península Ibèrica ("thermo-atlantiques"). De manera que sembla ben lògic considerar que aquest HIC existeix a Catalunya i atribuir-li els hàbitats especificats.

1320 Espartinars. *Prats d'espartina* (*Spartinion maritimae*).

15.23⁺ (Herbassars junciformes de *Spartina versicolor*...)

El sobretítol d'aquest HIC és el mateix que el del 1310, de manera que semblaria excloure el Mediterrani. Però si en aquell cas no ho hem tingut en compte, perquè les explicacions ho contradeien, aquí podem seguir la mateixa tònica. És veritat que les formacions d'*Spartina versicolor* (les úniques existents a Catalunya) no estan especificades ni al CORINE ni al Manual, i que l'hàbitat 15.23 hi ha estat afegit per nosaltres; però l'HIC recull genèricament els poblaments de *Spartina*, prenent com a títol el sobretítol general dels hàbitats i esmentant el número d'aquest (15.2) i els de tots els hàbitats elementals que el CORINE hi fa entrar (15.21 i 15.22). Entenem, doncs, que sumar-hi el nostre és atènyer-nos a l'esperit i a la lletra del Manual.

1410 Prats i jonqueres halòfils mediterranis (*Juncetalia maritimi*). *Prats salins mediterranis* (*Juncetalia maritimi*).

[Traduir el francès *prés* simplement per prats no resulta adient aquí, perquè el concepte català de prat difícilment inclou les jonqueres. Tambè sembla més correcte dir halòfils que salins]

15.51 (Jonqueres...)

15.52 (Prats baixos...)

15.53 (Prats dominats per plantes carnosos...)

15.54 (Prats amb *Aeluropus*...)

15.55 (Prats amb *Puccinellia*...)

15.571⁺ (Comunitats i poblaments...)

15.572⁺ (Prats d'*Elymus*...)

15.58 (Jonqueres de *Juncus subulatus*...)

El 15.56 no hi entra, perquè correspon a comunitats anuals nitròfiles; el Manual, en fer la relació de subtipus, se'l salta expressament.

El Manual tampoc no esmenta el 15.58, perquè considera que sol anar associat als salicornars; però també el 15.57 es troba en aquest cas i no el deixa pas de banda. És per això que nosaltres li hem admès.

1420 Matollars halòfils mediterranis i termoatlàntics (*Sarcocornetea fruticosae*).
Matollars halòfils mediterranis i termoatlàntics (*Sarcocornetea fruticosi*).

[Tot i que l'adjectiu termoatlàntic ens sembla un xic forçat, acceptant l'anàleg termomediterrani potser no cal canviar-lo per mediterrani temperat, tot i que seria més precís. L'epítet *fruticosi* és incorrecte; és genitiu masculí i hauria de ser femení, *fruticosae*, tal com l'escrivim nosaltres]

Unitat que inclou principalment els salicornars amb dominància de diferents espècies de salicorn, però també altres comunitats que ocupen depressions salines més o menys humides; i a més, les clapes de vegetació que apareixen a les àrees un xic més elevades, i en conseqüència més seques, que s'intercalen entremig d'aquelles.

En l'explicació d'aquest HIC, el Manual es refereix concretament als hàbitats del litoral marítim (*des vases salées littorales maritimes*), sense esmentar els matollars halòfils de les terres interiors. Atenent-nos estrictament a la lletra del text, semblaria, doncs, que hauríem de deixar de banda aquests darrers. Però, tant els comentaris del Manual com les espècies que cita resulten perfectament atribuïbles als salicornars continentals, els quals són en tot equivalents als de les costes marines, ja que es tracta de vegetació azonal condicionada bàsicament per les característiques del sòl. Si hi afegim que els matollars de les terres interiors tenen el mateix valor biòtic i ecològic que els costaners, hem de deduir que són igualment importants en l'aspecte conservacionista. El fet que el Manual no s'hi refereixi expressament pot ser interpretat com a una omisió involuntària. Entenem, doncs, que no hi ha cap raó per excloure'ls. I de fet, alguns dels hàbitats de la classe 15.6, especificada pel Manual, inclouen tant les comunitats litorals com les de terra ferma.

15.611 (Salicornars prostrats...)

15.612 (Salicornars...)

15.613 (Salicornars d'*Arthrocnemum macrostachyum*...)

15.6151 (Matollars de salat...)

15.616 (Matollars baixos...)

15.618⁺ (Matollars de salsona...)

15.63 (Matollars de *Limoniastrum*..)

1430 Matollars halonitròfils (*Pegano-Salsoletea*). *Matollars halonitròfils (*Pegano-Salsoletea*).*

15.721 (Matollars, amb dominància....)

15.7231⁺ (Matollars de salat...)

15.7232⁺ (Matollars de siscall...)

Els dos darrers hàbitats, que es fan al litoral, pertanyen també a la mateixa classe de vegetació. Són de sòls secs, i el 15.7232 de topoclimes àrids, i un i altre representen irradiacions de la vegetació halonitròfila de les terres interiors. Ocupen àrees petites, però, sobretot el 15.7232, són refugi d'espècies rares dins el context florístic general en què es troben.

El coordinador de Medi Ambient ens fa observar que, tractant-se d'un HIC de climes àrids, aquests dos darrers hàbitats potser no s'hi poden incloure. De totes maneres, el Manual no diu pas que hagin de ser de climes àrids, sinó que són "típics de sòls secs sota climes àrids". Comptat i debatut, creiem que és lògic recollir-los aquí.

1510* Comunitats halòfiles dels sòls d'humitat molt fluctuant. *Estepes salines mediterrànies.*

[El terme *estepa* aplicat als paisatges àrids mediterranis ja va ser llargament discutit el segle passat, i es va acceptar que no hauria d'emprar-se amb aquest sentit. Molts ecòlegs i geobotànics actuals continuen insistint que només poden ser qualificades pròpiament d'estepes les formacions herbàcies de les terres interiors eurasiàtiques, d'Amèrica del Nord i de la Pampa argentina; i alguns proposen el nom de pseudoestepes per designar les altres formacions que hi havien estat atribuïdes. No sabem perquè el Manual ressuscita aquest terme tan genèric; tot i que dient que són salines i mediterrànies ja se sap per on va la cosa. El títol que adoptem està d'acord amb les explicacions que en fa el Manual]

Aquest hàbitat és referit al núm.15.8 del manual CORINE, del qual fan part les formacions herbàcies riques en espècies perennes de *Limonium* i en altres halòfits, tant del litoral mediterrani com de les conques interiors endorreiques. Pel que fa a l'HIC, la versió de 1999 del Manual continua situant-lo sota el sobretítol *Steppes intérieures halophiles et gypsophiles*, però després esmenta explícitament les costes mediterrànies; i els sintàxons i les plantes que cita, bé que siguin ben representats a les terres interiors, no en són pas exclusius. Hi ha, doncs, una certa incongruència entre sobretítol i explicació de l'HIC. Les anteriors interpretacions d'aquest HIC aplicades a terres ibèriques l'han restringit a les terres interiors. Nosaltres, atenent-nos a tot allò que especifica el Manual, ens creiem obligats a no seguir aquest exemple.

Una altra qüestió és que, malgrat el títol, el Manual d'Interpretació hi inclou sintàxons que corresponen a formacions subarabustives (*Suaedion braun-blanquetii*,...) i a comunitats d'annuals (*Thero-Suaedion*,...), de manera que aquest HIC també incorpora, si més no parcialment, altres hàbitats CORINE (dins el 15.6 i el 15.1).

El Manual parla explícitament de comunitats riques en albardí (*Lygeum spartum*), però a Catalunya no en tenim d'aquesta mena.

15.81 (Comunitats d'ensopegueres)

I a més, si van associats a l'hàbitat principal, els hàbitats

15.613 (Salicornars...)

15.6151 (Matollars de salat...)

15.1133 (Salicornars herbacis de *Salicornia patula*)

15.1141 (Salicornars herbacis de *Microcnemum*...)

15.1142 (Salicornars herbacis de *Salicornia europaea*...)

15.12 (Comunitats herbàcies...)

15.13 (Pradells de teròfits...)

1520* Vegetació gipsícola ibèrica (*Gypsophiletalia*). *Vegetació gipsícola ibèrica* (Gypsophiletalia).

[El francès *Végétation gypseuse* és gramaticalment un disbarat, i per això en la traducció ho transformem en vegetació gipsícola]

15.921 (Brolles amb dominància de trincola...)

15.922 (Timonedes amb *Helianthemum squamatum*...)

15.923 (Brolles de ruac...)

15.924⁺ (Timonedes de *Lepidium subulatum*...)

34.5133 (Pradells d'annuals amb *Campanula fastigiata*...)

El darrer hàbitat no és pas esmentat al Manual, que no cita tampoc, entre les espècies vegetals, la campaneta endèmica. Però forma part de la vegetació a què es refereix l'HIC i, per tant, resulta ben coherent d'afegir-l'hi.

2110 Dunes movents embrionàries. *Dunes mòbils embrionàries.*

[Hem substituït mòbil per movent, perquè és el terme que sol preferir-se en aquest cas. Mòbil vol dir, bàsicament, que pot ser mogut; i movent vol dir més clarament que es mou]

Correspon perfectament a l'hàbitat

16.2112 (Dunes embrionàries...), citat pel Manual.

En el Manual d'Interpretació, aquest HIC i els tres següents (2120, 2130 i 2190) es troben sota el sobretítol de "Dunes marítimes de les costes atlàntiques, de la mar del Nord i de la Bàltica", de manera que semblaria que no hi han d'entrar les dunes mediterrànies. Però esmenta explícitament el subtipus (hàbitat)16.2112, amb les plantes associades, un i altres corresponents incontestablement al Mediterrani. Per això hem deixat de banda el sobretítol i hem admès aquest HIC a Catalunya.

2120 Dunes movents del cordó litoral, amb borro (Ammophila arenaria). *Dunes mòbils del cordó litoral amb Ammophila arenaria (dunes blanques).*

[La substitució de mòbil per movent ja queda justificada als comentaris de l'HIC anterior. La inclusió del nom vulgar de la planta segueix la pauta que hem aplicat en altres casos. L'apel·latiu de dunes blanques, que també fa servir la versió anglesa, no apareix en els tractats més corrents; el Diccionari de Geologia, que és molt exhaustiu i que enregistra un gran nombre de tipus de dunes, no l'inclou ni en les entrades en català ni en el glossari en anglès. De totes maneres, sí que l'hem trobat en alguna altra obra, però referit més concretament a les dunes inicials, i llavors les dunes movents hi eren qualificades de dunes grogues. Per això ens estimem més no recollir-lo en el títol adoptat]

Correspon exactament a l'hàbitat

16.2122 (Dunes movents...), que el mateix Manual esmenta.

Els altres dos hàbitats citats al Manual no existeixen a Catalunya.

En aquest HIC torna a haver-hi, com en el 2110, la mateixa incongruència entre sobretítol

i definició dels hàbitats. El subtipus 16.2122, esmentat explícitament junt amb les plantes que hi pertanyen, és incontestablement, i per definició, mediterrani.

2130 Dunes costaneres fixades amb vegetació herbàcia (dunes grises).

En comparació amb els dos HICs anteriors, aquí la manca de coherència entre títol general i definició de l'hàbitat s'ha desfet. El Manual esmenta l'hàbitat 16.223 (Dunes estabilitzades...), que afecta, tant les costes mediterrànies occidentals com les atlàntiques meridionals (andaluses i portugueses), però especifica que aquí hi pertoquen precisament les dunes "termoatlàntiques". La representació mediterrània d'aquest hàbitat és deixada de banda, i en canvi és represa dins l'HIC 2210, que el torna a esmentar, i que es troba sota l'apartat general de "Dunes marítimes del litoral mediterrani".

2190 Depressions humides interdunars. *Depressions humides intradunars.*

[L'adjectiu intradunar no el veiem recollit en els glossaris catalans, ni en el francesos ni en els anglesos, els quals sí que enregistren, en canvi, l'adjectiu interdunar, completament lògic, tant en la forma com en el significat. Per això adoptem el terme que és correcte]

16.34 (Jonqueres de jonc boval...)

L'hàbitat 16.34, esmentat expressament al Manual, vàrem catalogar-lo com a existent a Catalunya, i el mateix Manual ens torna a donar la raó, ja que dintre del subtipus corresponent remet de nou a l'hàbitat 37.4, que inclou expressament les jonqueres mediterrànies. Acceptar aquest HIC és, doncs, completament coherent.

2210 Dunes litorals fixades, amb comunitats del *Crucianellion maritimae*. *Dunes fixades del litoral del Crucianellion maritimae.*

[Tot i que a la Llista d'Hàbitats vàrem substituir l'adjectiu fixades per estabilitzades, dos mots totalment equivalents en aquest cas, aquí hem preferit aquell primer terme per tal d'acostar-nos al màxim a la traducció literal. Els canvis sintàctics i la introducció del substantiu comunitats en el títol adoptat per nosaltres creiem que en milloren la forma i la comprensió, sense deixar de dir exactament el mateix. En el cas de l'HIC equivalent 2130, aquestes dunes fixades són denominades dunes grises; en canvi, aquí s'obvia, curiosament, aquest nom, que nosaltres mateixos hem trobat en alguna obra referit exactament al mateix]

Aquest HIC correspon enterament i sense problemes a l'hàbitat

16.223 (Dunes estabilitzades...)

2230 Dunes amb pradells dels *Malcolmietalia*. Dunes amb prats del *Malcolmietalia*.

[La traducció de *pelouses* per pradells (més estrictament seria gespes o prats rasos) és completament adient aquí, ja que el terme català fa referència força específicament a les formacions herbàcies de petites herbes anuals. L'expressió del *Malcolmietalia* és incorrecta, car el nom llatí del sintàxon és un neutre plural, i per això l'hem corregida]

Correspon sense cap dubte a l'hàbitat

16.228 (Pradells de teròfits...)

2240 Dunes amb prats d'annuals dels *Thero-Brachypodietalia*. Dunes amb prats del *Brachypodietalia* i plantes anuals.

[Allà on el francès diu *Brachypodietalia* ha de dir, evidentement (vegeu l'enunciat de l'hàbitat 16.229), *Thero-Brachypodietalia*, i on diu del ha de dir dels, perquè el sintàxon a què es refereix és un plural]

Correspon estrictament a l'hàbitat

16.229 (Llistonars...).

Aquest hàbitat el vàrem incloure a la Llista considerant molt probable la seva existència a Catalunya, tot i que no en tenim dades concretes. De totes maneres, hi deu ocupar petites superfícies.

2250* Dunes litorals amb cadequers o savinoses. *Dunes litorals amb Juniperus spp.*

[El títol francès parla de diverses espècies de *Juniperus*, perquè es refereix conjuntament a ginebres, càdec i savines. Com que nosaltres només podem tenir, en aquesta situació, el càdec i la savina, hem escrit directament cadequers i savinoses]

A Catalunya correspondria a l'hàbitat

16.271 (Cadequers...)

16.272 (Savinoses ...)

Semblantment a l'HIC precedent, cal dir que la presència d'aquest hàbitat al territori català en el temps actual és molt dubtosa. Les savinoses (16.272), que havien estat importants al cap de Salou, potser ja han desaparegut del tot. Els cadequers també són molt problemàtics. de totes maneres, considerem que val la pena de recollir aquest HIC perquè, si n'existís algun fragment, fóra molt interessant de conservar-lo.

2260 Dunes colonitzades per brolles o garrigues. *Dunes amb vegetació esclerofil·la dels Cisto-Lavanduletalia.*

[El títol original no sembla coherent ni amb ell mateix ni amb l'explicació de l'HIC. Deixant de banda l'error gramatical d'escriure del *Cisto-Lavanduletalia*, en comptes de dels *Cisto-...*, i *Lavenduletalia* en comptes de *Lavanduletalia*, la qualificació d'esclerofil·la que s'aplica a la vegetació d'aquest ordre no és adequada. A part d'això, l'explicació diu "formacions llenyoses esclerofil·les o laurifil·les", que ja no és ben bé el mateix i encara hi lliga menys. I l'hàbitat (16.28) a què fa referència l'HIC esmenta les classes de vegetació *Ononido-Rosmarinetea*, *Quercetea ilicis* i *Cisto-Lavanduletea*, que encara fa les coses més complexes. Si hi afegim que, tant el CORINE com el Manual especifiquen que per precisar l'hàbitat es poden utilitzar els codis que comencen per 32, els quals comprenen encara més tipus de vegetació, la diversitat interpretativa augmenta. L'embolic ve del fet que el CORINE anomena esclerofil·les tots els hàbitats llistats dintre 32. Alguns ho són, però d'altres, especialment els de l'ordre *Cisto-Lavanduletea*, ho són ben poc o gens. Considerem que no podem utilitzar aquest adjectiu tan alegrament. D'altra banda, especificar en el títol només l'ordre de les brolles acidòfiles va contra l'explicació de l'HIC i del CORINE. Per tot això, aquí hem adoptat una solució semblant a la que hem fet servir per a l'hàbitat en qüestió]

Deixant de banda denominacions, aquest HIC correspon bé a l'hàbitat

16.28 (Dunes residuals colonitzades per...)

2270* Dunes amb pinedes de pi pinyer o de pinastre. *Dunes amb boscos de Pinus pinea i/o Pinus pinaster.*

[Atesa l'estructura sovint poc complexa d'aquestes formacions, preferim dir pinedes que boscos]

Correspon clarament als hàbitats

16.2982⁺ + 16.2983⁺ (Dunes residuals...)

3110 Aigües estagnants oligotròfiques, molt poc mineralitzades (*Littorelletalia uniflorae*). *Aigües oligotròfiques molt poc mineralitzades de les planes arenoses (Littorelletalia uniflorae).*

[La traducció del francès *eaux* escuetament per aigües sembla poc adient en català i, com que es tracta d'aigües quietes, afegir-hi estagnants resulta més entenedor; traduir-ho per masses d'aigua semblava emfàtic. La no referència a les planes arenoses queda justificada més avall]

D'entrada cal recollir la combinació dels hàbitats

22.11 (Aigües dolces estagnants oligotròfiques...) (sol o combinat amb **22.3113**, **22.3114**) i

22.313 (Poblaments de *Juncus bulbosus*,...)

aquest darrer parcialment (quan correspongui a aigües clarament oligotròfiques i a vegetació euro-siberiana).

El Manual parla de planes sorrenques, deixant de banda aparentment les àrees de muntanya. Ara bé; els estanys pirinencs solen portar una vegetació totalment equivalent a la que s'especifica en l'explicació de l'HIC, i la majoria de plantes esmentades també s'hi fan. De fet, les comunitats vegetals d'aquests estanys representen una forma d'alta muntanya de les que, al centre i al nord d'Europa, es troben a baixa altitud, i són tant interessants com aquestes si no més. Creiem, doncs, que hi ha prou raons per modificar el títol original de l'HIC i per fer-hi entrar els hàbitats pirinencs

22.11 (Aigües dolces estagnants oligotròfiques...)

22.3113 (Pradells s'isòets...) i

22.3114 (Poblaments de *Sparganium angustifolium*...)

3120 Aigües estagnants oligotròfiques molt poc mineralitzades, amb *Isoetes* spp, en terrenys generalment arenosos de la Mediterrània occidental. *Aigües oligotròfiques molt poc mineralitzades sobre sòls generalment arenosos de la Mediterrània occidental amb *Isoetes* spp.*

[L'afegit d'estagnants es justifica com en l'HIC anterior. La traducció de sòls per terrenys és quasi obligada aquí; i el canvi d'ordre i les comes fan una mica més lleugera una frase massa llarga i complexa]

Correspon a la combinació dels hàbitats

22.11 (Aigües dolces estagnants oligotròfiques...) i

22.3412 (Pradells d'isòets...)

aquest darrer només si correspon a estanyols permanents.

L'hàbitat 22.3411 (Pradells d'*Isoetes durieui*...) no hi correspon perquè no va lligat a basses permanents. El mateix Manual adverteix que els pradells dels estanyols temporers queden recollits a l'HIC 3170.

3130. Aigües estagnants, poc o molt mesotròfiques, amb vegetació de les classes *Littorelletea uniflorae* i/o *Isoeto-Nanojuncetea*. Aigües estagnants d'oligotròfiques a mesotròfiques amb vegetació de *Littorelletea uniflorae* i/o *Isoeto-Nanojuncetea*.

[Atès que l'hàbitat de base a què es refereix aquest HIC és el 22.12, que correspon a les aigües mesotròfiques, hem transformat el vague *d'oligotròfiques a mesotròfiques* en una fórmula menys ambigua. I en comptes de l'incorrecte del *Littorelletea*..., fem servir de les classes...]

Correspon a l'hàbitat

22.12 (Aigües dolces estagnants mesotròfiques) combinat amb

22.313 pp (Poblaments de *Juncus*...) i també amb

22.3231 pp (Jonqueroles de...)

22.3232 pp (Pradells terofítics...)

22.3233 pp (Pradells de teròfits...)

22.314 pp (Poblaments de *Baldellia*...).

Les reserves expressades com a pp s'han d'entendre de la manera següent: 22.313 només si correspon a aigües no clarament oligotròfiques; els altres quatre hàbitats només si van associats a basses i estanyols.

3140. Aigües estagnants oligomesotròfiques, dures, amb vegetació bentònica de carofícies. *Aigües oligomesotròfiques calcàries amb vegetació bentònica de Chara spp.*

[La utilització d'aigües estagnants segueix el criteri ja exposat més amunt. L'expressió aigües dures en comptes d'aigües calcàries resulta més correcta en català (en francès no diuen aigües dures; en canvi, en anglès diuen semblantment *hard waters*). D'altra banda, com que el mateix Manual esmenta el gènere *Nitella*, a més de *Chara*, hem preferit dir, de manera no tan restrictiva, carofícies]

Correspon sense problemes als hàbitats

22.12 (Aigües dolces estagnants mesotròfiques)

22.15 (Aigües dolces... riques en calç), combinats amb

22.441 (Poblaments submersos d'asprelles...) i

22.442 (Poblaments submersos de *Nitella*...)

3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (*Hydrocharition*) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (*Potamion*). Estanys eutròfics naturals amb vegetació del Magnopotamion o de l'*Hydrocharition*.

[Esmentar directament dues aliances sintaxonòmiques sembla àrid i poc explicatiu pel comú dels mortals; per això en donem l'equivalència vulgar. El canvi de *Magnopotamion* a *Potamion* resulta obligat per tal de recollir el *Parvopotamion*, conseqüència de la interpretació un xic més àmplia que fem d'aquest HIC (vegeu els comentaris adjunts)]

Correspon clarament a

22.13 (Aigües dolces estagnants eutròfiques) combinat amb

22.411 (Poblaments natants de lleties d'aigua...)

22.412 (Poblaments natants de xavos...)

22.414 (Poblaments d'*Utricularia*...)

22.415 (Poblaments natants de *Salvinia*...)

22.421 (Comunitats submerses d'espigues d'aigua grosses...)

Creiem que també s'hi podria afegir l'hàbitat **22.422** (Comunitats submerses d'herbes petites o mitjanes...), tot i que el Manual no l'esmenta directament i que a l'hora d'especificar unitats sintaxonòmiques i plantes només fa referència al *Magnopotamion*, deixant de banda, doncs, el *Parvopotamion* a què correspon aquest hàbitat. Afegint-l'hi, aquest HIC aplega tots els hàbitats 22.41 i 22.42, sense una exclusió que no veiem prou justificada.

3160 Estanys i basses naturals d'aigua distròfica. *Estanys i basses distròfics naturals.*

22.14 (Aigües dolces estagnants distròfiques) combinat amb

22.45 (Poblaments flotants...)

El Manual oblida esmentar l'hàbitat 22.45, però sí que recull les plantes que en són típiques.

3170* Basses i tolls temporers mediterranis. *Basses temporeres mediterrànies.*

[Traduir directament el francès *mares* per basses no quedaria prou explícit, perquè aquest terme té significats molt diversos en català; afegir-hi estanyols semblaria exagerat; el mot llauna, que hi escauria, és encara massa dialectal]

22.5 (Basses i estanys temporers) combinat amb

22.3411 (Pradells d'*Isoetes durieui*...)

22.3412 (Pradells d'isòets...).

I també, si van associats a basses o tolls,

22.3414 (Pradells terofítics...)

22.3417 (Comunitats amb *Anagallis tenella*...)

22.3418 (Altres comunitats de...)

22.342 (Comunitats herbàcies amb *Preslia*...)

22.343 (Pradells amb *Crypsis*...)

3230 Rius alpins amb vegetació ripícola llenyosa amb *Myricaria germanica*.

Hi podria correspondre l'hàbitat 24.223 (Matollars de *Myricaria*...). Però el Manual, en fer l'explicació de l'hàbitat, diu taxativament "envaint 24.221 i 24.222" (hàbitats que no existeixen a Catalunya).

3240 Rius de tipus alpí amb bosquines de muntanya. *Rius alpins amb vegetació ripícola llenyosa amb Salix elaeagnos.*

[El concepte de riu alpí es refereix, en aquest cas, a corrents alimentats en gran part per fusió de neus abundoses, amb elevat cabal a l'estiu; aquí preferim denominar-los rius de tipus alpí. Escriure, com l'original francès, vegetació ripícola llenyosa amb *Salix elaeagnos* podria dur a confusió amb els sargars normals, si no s'entén ben bé què vol dir rius alpins. Escrivint bosquines de muntanya volem posar èmfasi en què no es tracta d'un sargar qualsevol]

44.113⁺ (Salzedes de *Salix daphnoides*...)

L'hàbitat 22.224, esmentat també pel Manual, és representat a Catalunya per formes molt poc típiques, sense les plantes llenyoses (*Salix nigricans*, *Hippophae rhamnoides*,...) que més clarament el defineixen. Per això creiem que s'ha de deixar de banda.

Malgrat això, a resultes de la reunió tinguda el dia 11 de novembre del 2001 a Saragossa amb els tècnics de la DGCONA, de les administracions autònomes d'Aragó, Catalunya i Navarra i amb experts sobre el tema, tal com recull l'acta corresponent, es va decidir d'incloure tots els sargars muntanyencs dins d'aquest HIC. Per tant també en fa part el següent hàbitat

44.124 Sargars i gatelledes muntanyencs.

3250 Rius mediterranis amb vegetació del *Glaucion flavi*. Rius permanents mediterranis amb *Glaucium flavum*.

[Escriure, com fa el títol francès, "amb *Glaucium flavum*" seria una simplificació exagerada; ens estimem més recollir la versió que en fa el mateix Manual en comentar l'HIC. La supressió de l'adjectiu "permanents" s'explica perquè el tipus de vegetació que es vol protegir no va pas lligada concretament a rius continus, sinó més aviat a corrents irregulars i a rieres que s'eixuguen a l'estiu]

24.225 (Comunitats obertes de llongja...)

El 24.21 no hi pot entrar, perquè són codolars sense vegetació; i el 24.226 tampoc, perquè correspon a vegetació banal, no especialitzada. En ambdós casos s'infringiria la condició establerta pel títol i per l'explicació de l'HIC.

3260 Rius de terra baixa i de la muntanya mitjana amb vegetació submersa o parcialment flotant (*Ranunculion fluitantis* i *Callitricho-Batrachion*). *Rius dels estatges basal a montà amb vegetació del Ranunculion fluitantis i del Callitricho-Batrachion.*

[En comptes d'enumerar directament les aliances sintaxonòmiques, sembla menys rígid i més entenedor fer-ne un interpretació senzilla]

Tal com especifica el Manual, correspon als hàbitats

24.41 (Comunitats submerges, amb *Myriophyllum*...)

24.42 (Comunitats submerges, amb *Potamogeton coloratus*...)

24.43 (Comunitats submerges, amb *Potamogeton densus*...)

24.44 (Comunitats submerges, amb *Potamogeton nodosus*...)

suposant que vagin lligats a rius i no a corrents artificials.

No sembla necessari combinar-los amb els hàbitats 24.1 (concretament, 24.12, 24.142⁺ i 24.152⁺), perquè dient terra baixa i estatge montà no calen més especificacions.

3270 Rius amb vores llotoses colonitzades per herbassars nitròfils del *Chenopodium rubri* p.p. i del *Bidention p.p.* Rius amb vores llotoses amb vegetació del *Chenopodium rubri* p.p. i del *Bidention p.p.*

[Em comptes d'esmentar directament les aliances sintaxonòmiques, hem preferit afegir-hi una caracterització fisiognòmica]

Correspon al

24.52 (Comunitats de teròfits alts...), si va lligat a vores de rius

Segons el mateix Manual, si la conservació del tipus d'hàbitat ho aconsella, pot incloure també

24.51 (Fangars fluvials sense vegetació)

3280 Rius mediterranis permanents, amb gespes nitròfiles del *Paspalo-Agrostidion* orlades d'álbers i salzes. *Rius permanents mediterranis del Paspalo-Agrostidion amb cortines riberenques arbrades amb Salix i Populus alba.*

[L'expressió "rius del *Paspalo-Agrostidion*" resulta molt deficient i per això hi hem intercalat una mica d'explicació. La traducció literal "cortines riberenques arbrades", a part de ser inexacta, no diu gaire res en català. En comptes dels noms científics dels arbres, preferim els comuns catalans, perfectament entenedors]

Correspon, segons el Manual, a l'hàbitat

24.53 (Gespes de *Polypogon viridis*...), si va lligat a rius

Encara que el Manual no ho especifiqui, potser podria incloure també el

24.51 (Fangars fluvials sense vegetació), per paral·lelisme amb l'HIC 3270 i sota el mateix condicionant.

3290 Rius mediterranis intermitents, amb gespes nitròfiles del *Paspalo-Agrostidion*. Rius intermitents mediterranis del *Paspalo-Agrostidion*.

[L'especificació introduïda en el títol és homòloga a la de l'HIC 3280, i té la mateixa justificació. En comptes, o a més, de rius intermitents es podria dir grans rieres, un terme català inexistent en altres llengües veïnes i que correspon pràcticament al mateix concepte]

24.16 (Cursos d'aigua intermitents) combinat amb

24.53 (Gespes de *Polypogon viridis*...).

També s'hi haurien d'afegir, combinats amb 24.16, els hàbitats

22.422 (Comunitats submerges...)

22.4314 (Poblaments d'espigues d'aigua...)

22.4315 (Poblaments de *Polygonum amphibium*...)

El Manual explica que en aquest riu poden quedar, durant l'estiatge, tolls o trams amb aigua; i alhora d'esmentar alguns vegetals fa constar els que van associats precisament a aquests hàbitats addicionals i, curiosament, s'oblida de parlar de les plantes del *Paspalo-Agrostidion*.

4020* Landes humides sota clima atlàntic temperat, amb *Erica ciliaris* i *Erica tetralix*.
Landes humides atlàntiques temperades amb Erica ciliaris i Erica tetralix.

[El francès *atlantiques tempérées* és ben poc feliç; de fet és una mala adaptació del títol anglès. Tal com ho diem és més correcte i més clar. A Catalunya no tenim *Erica ciliaris*, però no la bandegem de títol per no allunyar-nos de la versió original]

Correspon exactament a

31.12 (Landes de bruc d'aiguamoll...)

4030 Landes atlàntiques i subatlàntiques seques. *Landes seques europees.*

[L'adjectiu europees sembla superflu, tractant-se d'hàbitats de la Unió Europea; el Manual mai no intenta separar els hàbitats europeus dels de la resta del món. Per això hem preferit la qualificació d'atlàntiques i subatlàntiques, com diu l'apartat explicatiu d'aquest HIC]

31.215 (Landes nanes de nabiu...)

31.2261⁺ (Landes de bruguerola...)

31.2262⁺ (Landes de bruguerola... sobre gresos calcaris...)

31.237 (Landes d'*Erica vagans*...)

A Catalunya, alguns d'aquests hàbitat (31.2262 i 31.237) es fan també o sobretot en zones altes (fins i tot a l'estatge subalpí), cosa que semblaria contradir l'explicació del Manual quan diu "planes i baixes muntanyes". Però ja especifica, si més no dintre del subtipus 31.22, que també s'hi poden incloure les formacions semblants pròpies de les altes muntanyes de la conca mediterrània occidental.

4060 Matollars alpins i boreals. *Landes alpines i boreals.*

[El terme landa ha anat adquirint en francès una amplitud cada cop més gran, fins a esdevenir massa genèric i allunyat del seu significat original precís. Dintre d'aquest HIC hi ha diverses formacions que no responen al concepte propi de landa; per això hem preferit matollars]

El Manual inclou aquí tots els subtipus del grup d'hàbitats 31.4, que a Catalunya són els següents:

31.411 (Matollars prostrats... d'herba pedrera...)

31.412 (Matollars nans de nabius...)

31.42 (Neretars...)

31.431 (Matollars de ginebró...)

31.432 (Matollars prostrats de savina de muntanya....)

31.44 (Matollars d'*Empetrum*...)

31.471⁺ (Matollars prostrats (catifes) d'*Arctostaphylos uva-ursi*...)

31.472⁺ (Matollars prostrats... d'*Arctostaphylos alpina*...)

31.491 (Catifes de *Dryas*...)

4090 Matollars xeroacàntics endèmics oromediterranis. *Landes oromediterrànies endèmiques amb ginestes espinoses.*

["Landes oromediterrànies amb ginestes espinoses" és una forma només aproximativa de dir matollars xeroacàntics, i una mala adaptació directa de l'anglès. A l'explicació, el francès adopta *landes-hérisson* que ja està més bé. Tal com ho escrivim nosaltres queda més clar]

Dels subtipus especificats pel Manual, a Catalunya tenim:

31.71 (Matollars xeroacàntics de *Genista horrida*...)

31.744 (Matollars xeroacàntics d'eriçó...)

31.7E (Matollars nans d'*Astragalus sempervirens*...)

5110 Boixedes xerothermòfiles permanents, dels vessants rocosos. *Formacions estables xerothermòfiles amb Buxus sempervirens dels vessants rocosos (Berberidion pp).*

[És evident que en català formacions dominades pel boix (així ho diu l'explicació, en comptes del formacions amb boix del títol) s'ha de traduir per boixedes. En comptes d'estables sembla més precís permanents. Ometem l'atribució al *Berberidion* perquè el mateix Manual hi afegeix després l'*Amelanchiero-Buxion*, a part que a Catalunya algunes d'aquestes boixedes poden atribuir-se encara a d'altres sintàxons]

El Manual esmenta concretament l'hàbitat

31.82 (Bardisses amb abundància de boix...) perquè vol referir-se bàsicament a formacions del grup de les bardisses (*Berberidion*).

Però també hi ha d'entrar el

31.8123 (Matollars de corner,... boix...), que hi és implícit, ja que el Manual esmenta l'*Amelanchiero-Buxion* i les plantes que hi van associades.

A Catalunya, hi han de correspondre encara els hàbitats

32.641⁺ (Boixedes...)

32.642⁺ (Matollars d'*Ononis fruticosa*...)

32.643⁺ (Matollars d'*Ononis aragonensis*...)

que el Manual no esmenta perquè no són a la versió original del CORINE.

És important remarcar que tots aquests hàbitats només correspondran a l'HIC en qüestió si són dominats pel boix i són formacions permanents. Assenyalarem que aquest darrer caràcter no sempre resulta fàcil d'elucidar i pot ser interpretat de manera diversa per diferents autors.

5120 Formacions muntanyenques de bàlec (*Genista balansae subsp. europaea* = *Cytisus purgans*). *Formacions muntanyenques de Cytisus purgans.*

[L'adjectiu *montagnardes* val aquí per muntanyenques, i no pas montanes en referència a un estatge, atès que l'explicació diu que aquestes formacions corresponen als estatges altimontà, subalpí i oromediterrani. També es pot traduir simplement per balegars, sense cap afegit. Adjuntem al nom científic incorrecte, emprat pel títol original, un dels correctes corresponents]

Sens dubte a Catalunya inclou

31.84221⁺ (Balegars... de l'estatge montà)

31.84222⁺ (Balegars... de l'alta muntanya)

5130 Formacions de *Juniperus communis* colonitzadores de landes o de pastures calcícoles. *Formacions de Juniperus communis sobre landes o pastures calcícoles*

[L'expressió sobre landes... no es correcta en català ortodox; per això diem colonitzadores de. L'anglès també fa servir *on*, que, de totes maneres, no és pas ben idèntic a *sur/sobre*. Semblantment, pastures calcícoles és més bo que pastures calcàries. En comptes de formacions de... es podria dir ginebredes, però sense afegir-hi res més no resultaria prou clar]

31.881 (Ginebredes... colonitzant pastures...)

31.882 (Ginebredes... colonitzant landes...)

5210 Màquies i garrigues amb *Juniperus* spp arborescents, no dunars. "Matorrals"
arborescents amb Juniperus spp.

[En català no ens cal utilitzar el castellanisme americà "matorral", i podem distingir encara els dos conceptes que hi són inclosos, màquia i garriga. També hem substituït "matorrals arborescents" per una altra forma de dir més entenedora. En principi havíem escrit, en comptes de *Juniperus* spp, càdec i savines, perquè aquestes són les espècies del gènere presents a Catalunya en aquest HIC; però conservant l'atribució més general ens acostem més al títol original. L'afegitó no dunars, de collita pròpia, sembla convenient per excloure les formacions, eventualment anàlogues, recollides a 2250]

Seguint la interpretació del Manual, hi corresponen els hàbitats

32.1311 (Cadequers... no litorals)

32.1312 (Cadequers... del litoral)

32.1321 (Savinoses... no litorals)

32.1322 (Savinoses... del litoral)

32.136 (Bosquines amb abundància de savina turífera ... dels Pirineus)

5230* Màquies amb llor (*Laurus nobilis*). "Matorrals" arborescents amb *Laurus nobilis*.

[Aquí els "matorrals" arborescents només poden ser màquies. Afegim al nom llatí de l'espècie el vulgar català, que fa el títol més planer]

32.18 (Màquies amb llor...)

No hi entra pas el 44.515⁺ (Lloredes o vernedes...), perquè correspon a boscos de ribera.

5330 Matollars termomediterranis i predesèrtics. *Matollars termomediterranis i predesèrtics.*

[El francès *fourrés* implica la idea de formació densa i impenetrable, però les explicacions posteriors al títol no avalen pas en tots els casos aquest concepte. Per això escrivim genèricament matollars]

Dels subtipus indicats al Manual, a Catalunya tenim:

32.22 (Poblaments de lleteressa arbòria...)

32.23 (Brolles o garrigues envaïdes per càrritx...)

32.24 (Garrigues amb abundància de margalló...)

32.261 (Ginestars oberts de ginesta vimenera...)

També hi afegim - i més avall ho justifiquem - els hàbitats

32.211 (Garrigues d'ullastre...)

32.214 (Garrigues dominades per llentiscle...)

32.2191 (Garrigues de coscoll...)

sempre i quan facin mosaic amb 32.24. I encara el

32.2D (Altres menes de garrigues...)

L'hàbitat 32.24 correspon estrictament a formacions dominades per margalló. En el paisatge actual, aquesta mena de garrigues representen fàcies de les màquies austromediterrànies i apareixen en forma de clapes, generalment de molt pocs metres quadrats. El manual CORINE i el Manual d Interpretació donen la possibilitat de combinar aquest hàbitat amb d altres d afins en el cas que el margalló no sigui dominant, sinó simplement abundant (que és el que es dóna normalment), i el Manual recull aquestes combinacions dins el subtipus corresponent de l'HIC. Per això ens ha semblat adient, d'ampliar la interpretació recollint aquí les seves combinacions amb d'altres hàbitats del mateix grup (32.2).

L'hàbitat 32.2D⁺, afegit per nosaltres concorda amb la definició de l'HIC, i per això li sumem també.

Assenyalarem, per si de cas, que l'hàbitat 34.633 (Poblaments de càrritx...) no entra pas aquí perquè correspon a formacions herbàcies.

5410 Matollars pulviniformes dels caps de penya-segats costaners, a la Mediterrània occidental. *Friganes mediterràneooccidentals dels caps de penya-segats* (Astragalo-Plantaginetum subulatae)

[Com que el terme frigana havia estat sovint malinterpretat, no el solíem emprar per por de crear confusió. Atès que el Manual l'utilitza correctament i, a més, el defineix en nota a peu de plana, potser es podria fer servir aquí; de totes maneres, matollars pulviniformes és prou explicatiu. El francès *falaises* i el català penya-segats es refereixen principalment a cingles costaners, però per extensió també es diu dels de terra endins; per això ens ha semblat convenient d'adjectivar-lo. Pel que fa a l'associació de *Plantago subulata*, és precisament la que tenim a Catalunya. Ara, n'hi ha d'altres que també s'adiuen a la definició i que el Manual no vol pas ometre en aquest HIC; sembla lògic, doncs, no especificar-ne una de sola]

Sens dubte, a Catalunya correspon a l'hàbitat

33.15 (Matollars pulviniformes amb *Astragalus tragacantha*...)

6110* Pradells de terraprim i replans de roca, calcícoles o basòfils, de l'*Alyso-Sedion albi*. Prats rupícoles calcaris o basífils de l'*Alyso-Sedion albi*.

[Qualificar aquests prats de rupícoles no és gaire exacte; és més correcta i més entenadora la fórmula que fem servir, encara que sigui més llarga. A més, així queden eliminats els substrats artificials, que el mateix Manual insisteix a deixar de banda. També va més bé aquí dir pradells que no prats o gespes, que fóra la traducció directa; i adjectivar-los de calcícoles, en comptes de l'abusiu calcaris]

34.111 + 36.2p (Pradells de *Sedum album*...)

34.114 (Pradells dominats per teròfits...)

6140 Gespets tancats, silicícoles, dels Pirineus. *Prats pirinencs silicis de Festuca eskia.*

[Per dir prat de *Festuca eskia* hi ha el català gspet, que és més directe. Assenyalar que són silicícoles (silicis està mal dit) no és necessari, perquè tots els gspets ho són; per això, en escriure l'adjectiu entre comes subratllem que es tracta d'un simple aclariment. L'afegit "tancats" és necessari perquè els gspets més típics són precisament els oberts; el títol original no ho remarca, però és la primera cosa que fa notar l'explicació de l'HIC]

Precisament i únicament correspon a l'hàbitat

36.314 (Gespets... tancats...)

6170 Prats calcícoles alpins i subalpins. *Prats calcaris alpins i subalpins.*

[La substitució de calcaris per calcícoles és al nostre parer obligatòria. Aniria més bé dir basòfils que calcícoles, però no és estrictament necessari i així ens acostem més al títol original]

Dels hàbitats indicats pel Manual, a Catalunya hi pertoquen els següents:

36.4112 Prats de *Sesleria*...)

36.4142 (Prats de *Trifolium thalii*...)

36.422 (Prats de *Kobresia myosuroides*...)

36.434 (Prats d'ussona...)

6210 Prats — i fàcies emmatades — medioeuropeus, seminatural, sobre substrat calcari (*Festuco-Brometea*). Prats secs seminatural i fàcies emmatades sobre calcari (Festuco-Brometalia)

[El qualificatiu de secs que els atribueix el títol original és un xic enganyós. L'explicació ja diu secs o semisechs, i els hàbitats CORINE corresponents porten diversos adjectius: secs, xeròfils, semisechs, mesòfils,... Com que tots aquests hàbitats queden recollits dins el grup dels prats medioeuropeus, repescant aquest qualificatiu expliquem més coses que parlant de xerofília o mesofília. L'ordre sintaxonòmic que esmenta el títol és fals (no existeix); es vol referir a la classe *Festuco-Brometea*, com queda demostrat llegint l'explicació de l'HIC]

Seguint el mateix Manual, a Catalunya tenim:

34.323L⁺ (Prats calcícoles i mesòfils, amb dominància de *Brachypodium pinnatum*...)

34.325L⁺ (Prats calcícoles i mesoxeròfils, amb *Sesleria coerulea*,...)

34.32611⁺ (Prats calcícoles i mesòfils, amb *Festuca nigrescens*,...)

34.32612⁺ (Prats calcícoles i mesoxeròfils, amb abundància de *Bromus erectus*,...)

34.332G1⁺ (Prats basòfils i xeròfils, amb *Festuca ovina*,...) -

34.32613⁺ (Prats amb sudorn...)

34.32614⁺ (Prats calcícoles i mesoxeròfils, amb *Astragalus sempervirens*,...)

6220* Prats mediterranis rics en anuals, basòfils (*Thero-Brachypodietalia*). Pastures subestèpiques de gramínies i anuals dels Thero-Brachypodietea.

[El francès *parcours* vol dir, en aquest context, pastures extensives, i subestèpiques dóna idea d'un paisatge sec o àrid; l'anglès diu simplement pseudoestepes, que és massa exagerat i no convé a tots els hàbitats inclosos dins l'HIC. Escrivint prats mediterranis s'entén aproximadament el mateix i és més exacte. Especificar gramínies i anuals és poc rigorós, com si les gramínies no poguessin ser anuals (precisament, les més típiques d'aquests prats ho són). L'afegit de basòfils convé per desllindar aquests prats dels acidòfils, cosa que, sense això, només seria deduïble del sintàxon esmentat i no resultaria pas evident per a tothom. De fet, el sobretítol del CORINE que agrupa els hàbitats corresponents diu prats mediterranis secs, i immediatament especifica que són rics en anuals i propis de substrats bàsics. El canvi que fem, de classe *Thero-Brachypodietea* a ordre *Thero-Brachypodietalia* pretén evitar confusions. No tothom considera que la classe agrupa tots aquests prats i només aquests; en canvi, sí que hi ha més acord a incloure'ls, si més no els catalans, dins l'ordre esmentat. A part que el mateix Manual cita altres classes dins l'explicació del mateix HIC]

Correspon als hàbitats

34.511 (Llistonars...)

34.5131 (Prats de teròfits...)

L'hàbitat 34.5133 (Pradells d'anuals amb *Campanula fastigiata*...), que el Manual esmenta indirectament, escau molt més bé, si més no a casa nostra, dins l'HIC 1520, on ja l'hem situat.

Els pradells d'anuals acidòfils (35.3) és evident que no pertanyen pas a aquest HIC.

Quan el Manual diu que a França s'hi distingeixen els prats d'anuals típics i els fenassars (*Brachypodietalia phoenicoidis*) - per extensió, també es podria dir això de Catalunya -, creiem que actua irreflexivament. Dins la llista d'hàbitats, els fenassars es troben situats en un altre apartat, amb el número 34.36. Entenem que no s'han de recollir aquí.

6230* Prats de pèl caní (*Nardus stricta*), rics florísticament, dels terrenys silicis de la muntanya mitjana atlàntica o subatlàntica. *Formacions herboses amb Nardus, riques en espècies, sobre substrats silicis, de les zones montanes (i de les submontanes de l'Europa continental).*

[Formacions herboses és una traducció directa del *grasslands* anglès, com si diguéssim gramenets; són comunitats denses i, per tant, el català prats els va molt bé. Escriure tot el nom de la gramínia i donar-ne el nom català sembla aclaridor i més planer. L'expressió muntanya mitjana ens dispensa d'enumerar els dos estatges que inclou, montà i submontà. La referència a l'Europa continental està feta des d'una òptica molt britànica, i a nosaltres no ens cal. En canvi, hi afegim que correspon a climes atlàntics o subatlàntics, com el Manual especifica a l'explicació, perquè entenem que així el sentit de l'HIC guanya precisió]

Només hi pertany l'hàbitat

35.11 (Prats de pèl caní... de l'estatge montà...) sempre i quan, segons el Manual, es tracti d'ambients amb gran diversitat d'espècies; els hàbitats degradats irreversiblement - per exemple, per sobrepastura - no s'han de prendre en consideració.

Tal com està definit, aquest HIC inclou prats amb dominància o abundància de pèl caní. Els altres hàbitats catalans inclosos en el grup 35.1 no hi corresponen, perquè ni contenen *Nardus*, o en molt poca quantitat, ni tenen caràcter atlàntic o subatlàntic, qualitat especificada pel Manual.

El codi 36.31, també esmentat en aquest HIC, comprèn alguns hàbitats de zones baixes que també hi pertanyen, però que no existeixen a Catalunya. Dintre d'aquest mateix grup, també hi ha les pastures catalanes de pèl caní, però són exclusives de l'alta muntanya i, per tant, no hi poden entrar.

6410 Herbassars de *Molinia caerulea* en sòls calcaris torbosos o argil·lollimosos (*Molinion caeruleae*). Prades de *Molinia* sobre sòls calcaris, torbosos o argil·lo·l·limosos (*Molinion caeruleae*).

[Els petits canvis introduïts en el títol milloren l'enunciat. Els pedòlegs i fisiòlegs insisteixen, amb raó, que les plantes i les comunitats vegetals no es fan sobre els sòls, sinó en els sòls]

Tal com especifica el Manual, hi corresponen els hàbitats

37.311 (Herbassars graminoides... basòfils...)

37.312 (Herbassars graminoides... neutroacidòfils...)

6420 Jonqueres i herbassars graminoides humits, mediterranis, del *Molinio-Holoschoenion*.

Prades humides mediterrànies amb grans herbes de Molinio-Holoschoenion.

[És més exacta la caracterització fisiognòmica que donem nosaltres que la del títol original]

Només l'hàbitat

37.4 (Jonqueres de jonc boval...)

6430 Herbassars higròfils, tant de marges i vorades com de l'alta muntanya. *Comunitats megafòrbiques hidròfiles de les vorades de terra baixa i dels estatges montà a alpi.*

[L'enunciat original no és aplicable al nostre país, perquè els herbassars de marges i vorades a què es refereix no es fan pas a terra baixa, o només molt excepcionalment. Una altra qüestió és que el terme comunitats megafòrbiques no és pas aplicable en català a totes les incloses en aquest HIC; l'anglès diu *tall herb communities*, que s'acosta més al nostre herbassars. D'altra banda, qualificar aquestes formacions d'hidròfiles és clarament improcedent]

En aquest HIC, i tal com especifica ja el Manual, hi ha dues menes de formacions. Unes són les comunitats de marges i vorades, sobretot de l'estatge montà; hàbitats

37.71 (Herbassars i vels...)

37.72 (Herbassars subnitròfils de marges....).

Les altres corresponen a les veritables comunitats megafòrbiques i als herbassars afins, sobretot d'alta muntanya; hàbitats

37.82 (Herbassars graminoides...)

37.83 (Herbassars megafòrbics...).

L'hàbitat 37.88 (Sarronars...) no hi ha ser contemplat, perquè no és higròfil i correspon a una vegetació fortament nitròfila del *Rumicion pseudoalpini* (aliança que el Manual deixa de banda).

6510 Prats de dall de terra baixa i de la muntanya mitjana (*Arrhenatherion*). Prats de dall magres de baixa altitud (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

[El qualificatiu de magres (poc ufanosos) s'ha d'entendre en relació als prats de l'HIC següent. No consta pas a la versió anglesa; i a Catalunya semblaria molt exagerat. Pel que fa a la distribució altitudinal, allò que més al nord es troba a baixa altitud aquí arriba amunt de l'estatge montà. L'exemple de les dues plantes concretes queda poc adient per a Catalunya, on l'espècie d'*Alopecurus* esmentada és francament rara als prats de dall, i la *Sanguisorba* sol ser més corrent encara en indrets més frescals. Per això, la indicació de l'aliança resulta més reveladora]

38.23 (Prats dalladors amb fromental...)

38.24⁺ (Prats dalladors... de la terra baixa...)

6520 Prats de dall altimontans i subalpins (*Trisetum-Polygonion bistortae*). *Prats de dall de muntanya.*

[L'explicació del Manual diu que són prats dels estatges montà i subalpí, generalment per sobre dels 600 m d'altitud. A casa nostra apareixen clarament més amunt i dient només de muntanya no n'hi ha prou]

Solament l'hàbitat

38.3 (Prats dalladors mesohigròfils...)

7130 Torberes de cobertora

Corresponen a grans torberes dels climes atlàntics hiperhumits, no respresentades a Catalunya. De fet, tant el CORINE com el Manual d'Interpretació les situen només a les terres atlàntiques nord-occidentals (Gran Bretanya, Irlanda, Suècia, França).

7140 Torberes de transició i torberes tremoladisses. *Torberes de transició i tremoladisses.*

Molt poc representades a Catalunya. Hi corresponen els hàbitats

54.511 (Formacions de *Carex lasiocarpa*...)

54.512 (Catifes d'esfagnes amb *Carex lasiocarpa*...)

54.531 (Catifes tremoloses d'esfagnes...)

54.59 (Catifes flotants...)

54.5B (Catifes de molses brunes...)

Segons el Manual d'Interpretació, també s'han d'incloure aquí les *formacions de Carex rostrata* que vagin associades a aquesta mena de comunitats; de fet, l'hàbitat 54.531 ja n' inclou per definició, però no els altres dos.

7160 Emergències riques en minerals i molteres traspunts de Fennoscàndia.

No ens afecta, perquè correspon exclusivament a terres boreals (Fennoscàndia), a part que aquí no en tenim.

7210* Aiguamolls calcaris amb mansega (*Cladium mariscus*). *Aiguamolls calcaris amb Cladium mariscus i espècies del Caricion davallianae*.

[Aquest HIC comprèn en realitat dos hàbitats un xic diferents: un de principal (les molleres del *Caricion davallianae* amb mansega), que no tenim, i un altre, els aiguamolls amb mansega, que el Manual només fa evident en esmentar les espècies constituents. El títol adoptat s'adapta a la nostra situació]

A Catalunya només l'hàbitat

53.33 (Comunitats dominades per mansega...)

7220* **Fonts petrificants amb formació de travertí (*Cratoneurion commutati*).** *Fonts petrificants amb formació de travertins* (Cratoneurion).

[Els canvis respecte de la traducció literal són mínims; utilitzem travertí en comptes del més popular tosca, emprat en l'enunciat de l'hàbitat, per no separar-nos tant de l'original. La inclusió de l'epítet específic al nom de l'aliança en normalitza la denominació]

54.12 (Comunitats fontinals d'aigües dures...)

El 62.51 no hi pertany, perquè correspon a degotalls de roques calcàries.

7230 Molleres alcalines. *Torberes baixes alcalines*

[En francès no existeix un únic mot que tradueixi bé l'anglès *fen*. En canvi, en català el terme mollera s'hi adapta bastant bé]

A Catalunya hi corresponen els hàbitats

54.24 (+ 54.2A) (Molleres alcalines...)

54.26 (Molleres... de tendència alcalina)

54.2E (Molleres d'*Scirpus cespitosus* poc àcides ...)

7240* Formacions pioneres alpines del *Caricion bicoloris-atrofuscae*. Formacions pioneres alpines del *Caricion bicoloris-atrofuscae*.

(abans inclòs a 7230 / 54.28)

54.35⁺ (antic 54.28) (Comunitats de *Carex frigida*...)

8110 Tarteres silícies medioeuropees i dels indrets freds i humits de l'alta muntanya (*Galeopsietalia ladani* i *Androsacetalia alpinae*). Tarteres silícies esteses des de l'estatge boreal al nival (*Androsacetalia alpinae* i *Galeopsietalia ladani*).

[Si no fos pels dos ordres sintaxonòmics esmentats, el títol original resultaria molt ambigu. Per això hem optat per un enunciat que, tot i essent llarg i poc elegant, resulta més explicatiu. Enumerem els sintàxons en la seqüència paral·lela a l'explicació]

A Catalunya, hàbitats

61.1113 (Tarteres silícies amb *Oxyria digyna*...)

61.12 (Pedrusques i clapers silícis...)

8120 Tarteres calcàries dels indrets frescals de muntanya. *Tarteres calcàries esteses des de l'estatge montà a l'alpi* (*Thlaspietea rotundifolii*).

[El títol original no diu gaire res, i la referència a la classe sintaxonòmica tampoc no treu de dubtes; només queda clar que són tarteres calcàries de les muntanyes alpines. La fórmula proposada s'adapta, si més no, a la situació d'aquestes tarteres a casa nostra]

Únicament l'hàbitat

61.231 (Tarteres calcàries... d'indrets frescals...)

8130 Tarteres de l'Europa meridional amb vegetació poc o molt termòfila. *Tarteres termòfiles del Mediterrani occidental.*

[El títol original és enganyós, perquè les tarteres compreses en aquest HIC són, les unes mediterrànies i les altres d'alta muntanya, i n'hi ha de llocs calents i d'ambients nivosos i freds. L'enunciat que adoptem s'acosta una mica més a la realitat]

Inclou la major part de les tarteres catalanes. Hàbitats

61.311 (Pedrusques calcàries, amb *Stipa calamagrostis*...)

61.32 (Pedrusques calcàries de la baixa muntanya mediterrània...)

61.331⁺ (Pedrusques silícies, amb *Poa cenisia*...)

61.332⁺ (Tarteres silícies, amb herba blanca...)

61.341 (Pedrusques i clapers calcaris... de l'estatge alpí)

61.342 (Tarteres calcàries, amb *Crepis pygmaea*...)

61.343 (Clapers calcaris amb *Androsace ciliata*...)

61.344 (Pedrusques i clapers calcaris, amb *Saxifraga praetermissa*...)

61.345 (Tarteres calcàries, amb julivert d'isard...)

61.371⁺ (Caos de blocs silícies...)

8210 Costers rocosos calcaris amb vegetació rupícola. *Costers rocosos calcaris amb vegetació casmofítica.*

[Tant el manual CORINE com les explicacions del Manual d'Interpretació parlen explícitament d'hàbitats i comunitats de roca. La referència del títol de l'HIC, tant el francès com l'anglès, a costers o vessant rocosos només pot explicar-se si es vol posar èmfasi en els espais geogràfics on existeixen o abunden les parets rocoses. La restricció de la vegetació de roca a la casmofítica no sembla gaire justificada, i per això escrivim, de manera més genèrica, rupícola. (Vegeu els comentaris adjunts)]

62.1111 (Roques calcàries... de les contrades mediterrànies)

62.12 (Roques calcàries... de l'alta muntanya pirinenca)

62.151 (Roques calcàries... de l'estatge montà i...)

62.152 (Roques calcàries ombrejades...)

Com que el Manual escriu vegetació casmofítica i després especifica que es fa a les escletxes de les roques (*végétation des fentes des falaises*), semblaria que estrictament aquest HIC no vol recollir la vegetació comofítica (la que es fa, no a les escletxes, sinó al replanets i superfícies rocosos amb una minsa capa de terra). Però creiem més lògic que es tracti d'un defecte d'expressió i de haver oblidat un tipus de comunitats clarament més esteses als països meridionals que a l'Europa central i septentrional. De fet, la vegetació comofítica és tant interessant com la casmofítica, i de vegades ambdues apareixen a les mateixes àrees. I cal tenir present que el Manual recull aquí tota la vegetació de roca, sense oblidar cap hàbitat de quatre dígit, incloent-hi fins i tot alguna aliança i algunes plantes comofítiques. De manera que veiem perfectament justificat de fer constar aquí els hàbitats

62.1115 (Roques calcàries... amb vegetació comofítica...) i

62.1C⁺ (Roques calcàries ombrejades, amb vegetació comofítica...)

No hi ha d'entrar, en canvi, el 62.71⁺ (Roques calcàries colonitzades per líquens...), perquè no té vegetació vascular; i el Manual deixa de banda els hàbitats situats dintre 62.7.

8220 Costers rocosos silícis amb vegetació rupícola. *Costers rocosos silícis amb vegetació casmofítica.*

[Igual com a l'HIC anterior, el títol corresponent esmenta els costers rocosos i no pas estrictament les roques, a què aludeixen concretament els hàbitats de referència. La substitució de l'adjectiu casmofítica per rupícola té la mateixa justificació que allà]

62.211 (Roques silícies, amb *Androsace vandellii*,...)

62.26 (Roques silícies, amb asarina...)

62.28 (Roques silícies, càlides i seques,...)

Com en l'HIC precedent, tampoc aquí no podem deixar de banda la vegetació comofítica (vegeu els comentaris que fem al respecte dins 8210). En aquest cas, encara resulta més evident que l'omissió d'aquest tipus de vegetació es deu a un lapsus, car ni el mateix CORINE, que vol recollir tots els tipus d'hàbitats naturals, no en fa cap esment; els hàbitats corresponents els vàrem haver d'afegir nosaltres a la llista. Cal situar, doncs, aquí els hàbitats

62.2A⁺ (Roques silícies ombrejades... de l'estatge montà) i

62.2B⁺ (Roques silícies ombrejades,... de les contrades mediterrànies)

No hi pertany, però, l'hàbitat 62.72⁺ (Roques silícies colonitzades per líquens...), que no té vegetació vascular.

8230. Terraprimis silicis amb vegetació pionera (*Sedo-Scleranthion*). *Roques silícies amb vegetació pionera de Sedo-Scleranthion o de Sedo albi-Veronicion dillenii.*

[Bé que el títol francès i l'anglès parlin de roques, l'explicació deixa clar que es tracta de terraprimis i replanets de roques, de manera que el terme català que proposem (aparentment sense equivalent en aquelles llengües) és més adient i més exacte. No hi incloem el segon sintàxon perquè no existeix a Catalunya (no hi ha estat mai indicat)]

Tenint en compte que hi ha hagut canvis de numeració respecte de la versió inicial del CORINE, aquí hi correspon l'hàbitat

62.31⁺ (+ 36.2 pp) (Vegetació pionera, amb matafocs...)

8310 Coves no explotades pel turisme. *Coves no explotades pel turisme.*

65.4 (Coves i avencs); només si l'hàbitat no és sotmés a explotació turística.

8330 Coves marines submergides o semisubmergides. *Coves marines submergides o semisubmergides.*

Inclou

11.261⁺ (Coves i túnels...)

11.262⁺ (Coves submarines fosques)

8340 Glaceres permanents. *Glaceres permanents.*

Hi correspon l'hàbitat

63.2 (Glaceres rocalloses), l'únic d'aquest grup que tenim a Catalunya.

9110 Fagedes del *Luzulo luzuloidis*-Fagetum. Fagedes del Luzulo-Fagetum.

[Afegim l'epítet específic de la *Luzula* per tal que quedi clar que, estrictament, aquest HIC no es refereix al *Luzulo niveae-Fagetum* pirinenc]

Tant el CORINE com el Manual d'Interpretació es refereixen clarament a les fagedes acidòfiles centreuropees, amb *Luzula luzuloides* (41.11).

El *Luzulo niveae-Fagetum* pirinenc porta el codi 41.172 del CORINE i, per tant, queda clarament a part.

9120 Fagedes acidòfiles. *Fagedes acidòfiles atlàntiques amb un sotabosc de grèvol i de vegades de teix* (Quercion robori-petraeae o Ilici-Fagenion).

[El títol que proposem queda justificat amb l'explicació que encetem aquí sota]

Aquest HIC és referit concretament als països atlàntics i a l'hàbitat 41.12 (*Ilici-Fagenion*) i, per tant, en principi sembla que no ens afecta. És veritat que el CORINE situa l'hàbitat 41.122, que correspondria d'incloure aquí, als "eastern and central Pyrenees", però pot referir-se al vessant aquitànic de la serralada i, de fet, nosaltres hem considerat que aquest hàbitat no existeix a casa nostra. D'altra banda, en comentar les nostres fagedes acidòfiles (hàbitat 41.172), diu que als Pirineus i a les Cevenes reemplacen les atlàntiques de l'*Ilici-Fagenion*, donant-los, doncs, un valor semblan.

Cal tenir en compte que el Manual diu, com hem comentat a la introducció, que les definicions dels biòtops CORINE per als hàbitats no prioritaris han de ser enteses com a interpretacions mínimes, no exclusives; i afegeix que això permet una certa flexibilitat d'interpretació de l'hàbitat. Més endavant assenyala que les referències biogeogràfiques indiquen la distribució general i típica d'un HIC, cosa que no exclou que aquest pugui existir en altres àrees; i recalca que aquests hàbitats extrazonals tenen, precisament, un valor extraordinari en l'aspecte científic i conservacionista.

Basant-nos en aquestes declaracions del Manual, creiem que podem fer una interpretació flexible d'aquest i d'altres HICs forestals, ampliant-ne la referència a hàbitats CORINE i fent-los arribar així a Catalunya.

Proposem, doncs, de recollir aquí els hàbitats

41.172 (Fagedes acidòfiles pirenaico-occitanes) i

43.172 (Boscós mixts de faig... i avet...)

La inclusió dels boscós mixts és avalada pel Manual mateix, el qual, a l'apartat c), assenyala com a varietats d'aquest HIC les "fagedes-avetoses".

9130 Fagedes neutròfiles. *Fagedes de l'Asperulo-Fagetum.*

[Vegeu en els comentaris que segueixen la justificació del títol adoptat per nosaltres]

Seguint un raonament semblant a l'exposat a la unitat 9120, es pot proposar que aquest HIC reculli, a més de les fagedes que s'esmenten explícitament, les catalanes equivalents; és a dir, les fagedes que es fan sobre sòls eutròfics i en condicions d'higrofilia o mesofilia. Aquests boscos representen a casa nostra un tipus de vegetació subatlàntica molt poc freqüent, no rarament en forma d'illes dins uns paisatge força més sec, i atresoren una quantitat important d'espècies rares al territori.

Proposem, doncs, d'incloure aquí els hàbitats

41.141 (Fagedes higròfiles...)

41.142 (Fagedes mesòfiles...).

43.141 (Boscos mixts de faig... i avet...)

Com en el cas precedent, el Manual mateix ens porta a recollir aquí els boscos mixts, ja que especifica que aquest HIC pot estar representat a muntanya per boscos de faig i avets.

9140 Fagedes subalpines. *Fagedes subalpines medioeuropees amb Acer i Rumex arifolius*

El nom francès i el nom anglès d'aquest HIC fan coincidir, de manera un xic il·lògica, els qualificatius *subalpines* i *medioeuropees*, perquè en la interpretació de molts autors no és correcte qualificar aquests boscos de subalpins. Nosaltres hem preferit deixar de banda l'adjectiu medioeuropeu adoptant així el model anglès del nom de l'hàbitat (*Subalpine beech woods...*). També hem suprimit la referència a *Acer* i *Rumex arifolius*, ja que als nostres Pirineus aquestes plantes no van lligades necessàriament a aquesta mena de fagedes. Val a dir que la denominació anglesa de l'HIC també minimitza un xic la importància d'aquestes plantes, posant-ne els noms entre parèntesi.

Correspon clarament a l'hàbitat

41.15 (Fagedes subalpines)

9150 Fagedes calcícoles xerotermòfiles. *Fagedes calcícoles medioeuropees del Cephalanthero-Fagion.*

[Vegeu aquí sota la justificació del títol proposat]

El Manual esmenta concretament els hàbitats 41.16, on queden incloses les fagedes calcícoles de Cantàbria i del País Basc, però no les dels Pirineus i altres territoris, qualificades de submediterrànies.

Com en els dos casos anteriors, també aquí podríem considerar que la interpretació de l'HIC podria ampliar-se fins a abraçar els hàbitats 41.17, equivalents a aquells.

Proposem, doncs, d'incloure-hi l'hàbitat

41.1751 (Fagedes calcícoles, xeromesòfiles...)

9160 Rouredes de roure pènol i boscos mixtos del *Carpinion betuli*. *Rouredes de roure pènol o boscos de roure i càrpinus subatlàntics i medioeuropeus del Carpinion betuli.*

[El títol adoptat, poc diferent de l'original, queda justificat aquí sota]

Aquest HIC és referit concretament als hàbitats 41.24, que a penes penetrarien a la península Ibèrica i que no inclouen la majoria dels pirinencs, i encara menys els nostres.

Els boscos catalans equivalents es troben dins l'hàbitat 41.29. Són molt propers als que l'HIC recull, representen un extrem d'aquesta mena de comunitats i tenen per a nosaltres un considerable valor biogeogràfic i florístic. De manera que mereixen ser protegits.

Proposem, doncs, d'incloure aquí els hàbitats

41.291⁺ (Boscos de roure pènol...)

41.292⁺ (Boscos mixts de roure pènol, freixe, tells... higròfils...)

41.4148⁺ (Boscos mixtos amb abundància d'auró blanc...)

9180* **Bosc de vessants rostos, tarteres o barrancs, del *Tilio-Acerion*.** *Bosc de vessants rostos, tarteres o barrancs del Tilio-Acerion*

Correspon clarament als hàbitats

41.44 (Bosc caducifolis mixts, sovint amb tells...)

41.47⁺ (Bosc caducifolis mixts, sovint amb erable...)

91D0* Boscos torbosos. *Torberes boscades.*

Atès que aquest HIC correspon a un grup d'hàbitats forestals (44 - Boscos i bosquines de ribera o de llocs molt humits) ha resultat lògic invertir els dos components del nom francès, donant preferència al substantiu *boscós*, tal com ho fa l'original anglès (*Bog woodland*)

Correspon clarament a l'hàbitat

44.A3 Boscos torbosos de pi negre...

91E0* Vernedes i altres boscos de ribera afins (*Alno-Padion*). *Boscos al·luvials amb Alnus glutinosa i Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae).*

[Ens sembla més entenedor dir vernedes i boscos afins que esmentar en concret dues espècies, per importants que siguin. De les aliances sintaxonòmiques citades, només recollim la que existeix a casa nostra]

Dintre dels subtipus, el Manual recull els hàbitat 44.31. Els hàbitats 44.34 no hi són citats expressament, però, si donem per bons els raonaments exposats en tractar d'altres boscos caducifolis, s'hi haurien d'incorporar. Cal tenir en compte que a Catalunya són comunitats interessants i molt amenaçades.

44.316⁺ (Vernedes amb *Carex remota*...); i, per extensió, els hàbitats

44.3431⁺ (Vernedes... de l'estatge montà)

44.3432⁺ (Vernedes... de la terra baixa plujosa...)

El Manual no esmenta aquí les vernedes meridionals (44.5), tot i que situa els hàbitats 44.52 i 44.54 -inexistents a Catalunya- dins d'un altra HIC (92B0). De totes maneres creiem que els boscos catalans de verns i llors entren perfectament dins de la definició de l'HIC 91E0, a banda que tenen una gran importància com a boscos de ribera termòfils, amb espècies més aviat rares. Per tant, proposem que també sigui inclòs aquí l'hàbitat

44.515 (Lloredes o vernedes amb llor...)

9230 Rebollars (boscos de *Quercus pyrenaica*) iberoatlàntics. *Rouredes galaico-portugueses de Quercus robur i Quercus pyrenaica.*

[La referència que el títol original fa a *Quercus robur* es justifica perquè en alguns territoris aquest arbre es barreja amb el reboll. De totes maneres, aquest darrer hi és sempre dominant, com puntualitza clarament l'explicació. Per això nosaltres no parlem del roure pèrol i diem directament rebollars. Pel que fa a l'adjectiu galaico-portuguès, l'enumeració i les explicacions subsegüents al títol fan palès que en català s'ha de traduir per iberoatlàntic. En comptes del noms científics d'espècies, ens estimem més utilitzar el col·lectiu popular derivat de l'arbre dominant]

Només l'hàbitat

41.63 (Rebollars...)

9240 Rouredes ibèriques de roure valencià (*Quercus faginea*) i de roure africà (*Quercus canariensis*). *Rouredes ibèriques de Quercus faginea i Quercus canariensis.*

[Afegim el nom vulgar dels roures, perquè l'enunciat resulti més planer]

Correspon clarament als hàbitats

41.7713 (Bosc de roure valencià...)

41.774 (Bosc de roure africà).

9260 Castanyedes. *Bosc de Castanea sativa.*

[El col·lectiu adoptat sembla més escuet i més entenedor)

Correspon a l'hàbitat

41.9 (Castanyedes...).

Segons el Manual, aquest HIC inclou, d'una banda, els boscos naturals de castanyers (*Castanea sativa*), inexistents al Mediterrani occidental, i d'altra, les plantacions ja ben establertes, amb sotabosc seminatural, com quasi totes les que es troben a Catalunya.

92A0 Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera. *Boscos de galeria amb Salix alba i Populus alba.*

[El títol adoptat està més d'acord amb l'explicació i la interpretació de l'HIC que no pas l'original]

Entenem que correspon als hàbitats

44.1412 (Salzedes...)

44.6111⁺ (Alberedes... amb vinca...)

44.6112⁺ (Alberedes... amb roja...)

44.612 (Alberedes... amb lliri pudent...)

44.62 (Omedes...)

44.637⁺ (Freixenedes de *Fraxinus angustifolia*...)

Malgrat que el títol original indica només alberedes i salzedes de salze blanc, la descripció diu clarament que aquest HIC també inclou boscos anàlegs dominats per altres espècies dels gèneres esmentats allà mateix; només que la versió anglesa diu esmentats aquí sobre (*listed above*) i la francesa escriu, per error, aquí sota (*listés ci-dessous*). Cal fer notar, encara, que entre els gèneres esmentats no hi ha *Fraxinus*; ho atribuïm a un descuit i, per tant, també incloem aquí els boscos de freixe de fulla petita (*Fraxinus angustifolia*). D'altra banda, la referència als hàbitats CORINE (44.141 i 44.61) afecta tots els tipus de bosc que recollim, incloses aquestes freixenedes.

92D0 Bosquines i matollars meridionals de rambles, rieres i llocs humits (*Nerio-Tamaricetea*). *Bosquines de galeria i matollars ripícoles meridionals* (*Nerio-Tamaricetea i Securinegion tinctoriae*).

[El terme *galeries* el traduíem aquí per bosquines de galeria, perquè no són pròpiament boscos. En comptes del genèric ripícoles, preferim escriure de rambles i rieres, que és més exacte, i hi afegim encara de llocs humits perquè alguns hàbitats inclosos aquí es troben en aquesta situació, i com a tals són comentats pel mateix Manual. Deixem de banda l'aliança *Securinegion*, perquè no existeix a Catalunya]

Correspon amb tota evidència als hàbitats

44.811 (Baladrars...)

44.812 (Alocars...)

44.8131 (Tamarigars...)

44.81341 (Poblaments de *Tamarix boveana*...).

9330 Suredes. *Boscos de Quercus suber.*

[El nom del col·lectiu en català és més directe i prou clar]

45.2161⁺ (Suredes amb sotabosc clarament forestal)

45.2162⁺ (Suredes amb sotabosc de brolla acidòfila...).

45.2163⁺ (Bosc mixt de surera i pins...)

L'hàbitat darrer (45.2163⁺) l'afegim aquí perquè, essent intermedi entre les suredes, corresponents a aquest HIC, i les pinedes mediterrànies, incloses dins el 9540, bé ha de correspondre a algun HIC. Com que la major part de boscos mixts de surera i pi evolucionen naturalment vers la sureda, sembla més lògic situar-los dins aquesta unitat que en la de pinedes.

9340 Alzinars i carrascars. *Bosc de Quercus ilex i Quercus rotundifolia.*

[Resulta evident que els noms catalans dels col·lectius són clars i més entenedors]

En primer lloc hi pertanyen, evidentment, els alzinars i carrascars típics:

45.3121⁺ (Alzinars de terra baixa...)

45.3131⁺ (Alzinars muntanyencs en terreny silici...)

45.3132⁺ (Alzinars muntanyencs en terreny calcari...)

45.321 (Bosquets d'alzines...)

45.3411 (Carrascars ibero-orientals...)

45.3415⁺ (Carrascars muntanyencs...)

45.345 (Bosquets de carrasques...).

El Manual hi inclou també les màquies corresponents, adduint que les formacions mediterrànies de carrasca o d'alzina es presenten sovint sota aquesta forma i que en molts de casos aquestes comunitats baixes poden evolucionar vers el bosc. S'hi han d'afegir, doncs, els hàbitats **32.1121⁺** (Màquies d'alzina... acidòfiles...), **32.1124⁺** (Màquies de carrasca... acidòfiles), **32.1131⁺** (Màquies d'alzina... calcícoles...), **32.1134⁺** (Màquies de carrasca... calcícoles...) **32.11611⁺** (Màquies d'alzina... fent claps...) i **32.11614⁺** (Màquies de carrasca... fent claps...).

D'altra banda, considerem que aquest HIC ha de recollir encara els boscos i les màquies d'alzina o de carrasca que porten barreja d'altres arbres, siguin caducifolis siguin aciculifolis, concretament els hàbitats **32.1151⁺** (Màquies amb barreja de carrasca... i roure...), **32.1152⁺** (Màquies amb barreja d'alzina... i roures...), **45.3122⁺** (Alzinars amb roures...), **45.3123⁺** (Alzinars amb pins...), **45.3133⁺** (Alzinars muntanyencs amb pins...), **45.3416⁺** (Carrascars amb roures...) i **45.3417⁺** (Carrascars amb pins...).

La nostra decisió queda justificada perquè tots aquests hàbitats corresponen, de fet, a alzinars o carrascars; a part que, en alguns casos, l'espècie àrboria que els acompanya (pins mediterranis, roure valencià,...) forma també boscos purs qualificats d'interès comunitari.

9380 Grevoledes. *Bosc* d'*Ilex aquifolium*

45.8 (Grevoledes)

En principi, havíem considerat que aquest hàbitat no existia a Catalunya. Després, per , l'hem detectat, si més no, en algunes canals abruptes de Montserrat i Sant Llorenç del Munt.

Tal com ja diu el Manual, aquests bosquets de grèvol tenen relació amb les teixedes.

9430. Boscos de pi negre (*Pinus uncinata*). *Boscots montans i subalpins de Pinus uncinata*
(* si es fan en substrats guixencs o calcaris)

[Afegim al títol el nom vulgar de l'arbre, prou conegut. Deixem de banda l'atribució als estatges, perquè, en una interpretació correcta d'aquestes zones altitudinals, els boscos de pi negre corresponen sempre al subalpí, encara que es trobin a altituds relativament baixes com passa en algunes bagues]

42.413 (Boscots de pi negre... generalment amb neret...)

42.4241 (Boscots de pi negre... acidòfils i xeròfils...)

42.4242 (Boscots de pi negre... calcícoles i xeròfils...)

42.425 (Boscots de p i negre... calcícoles i mesòfils...).

Les nostres pinedes calcícoles de pi negre són d'interès prioritari.

No entra aquí l'hàbitat 42.43, que correspon a repoblacions.

9530* Pinedes submediterrànies de pinassa (*Pinus nigra* ssp. *salzmannii*). *Pinedes submediterrànies de pinasses endèmiques*.

[El títol de l'HIC vol recollir els boscos dominats per les diferents subespècies de pinassa, endèmiques d'amplis territoris de l'Europa meridional (península Ibèrica i àrees properes, Còrsega i Itàlia meridional, península balcànica i zones veïnes,...). Nosaltres recollim en el títol proposat la subespècie existent a Catalunya de manera natural (n'hi ha d'altres de plantades) i obviem la condició d'endèmica, que no creiem necessària en el context del nostre país]

42.632 (Boscos de pinassa... dels Prepirineus...)

42.637⁺ (Boscos de pinassa... dels territoris catalanídics...)

No s'hi ha de recollir l'hàbitat 42.67, perquè correspon a repoblacions.

9540 Pinedes mediterrànies. *Pinedes mediterrànies de pins mesogènics endèmics.*

[L'adjectiu mesogènics fa referència a l'antiga conca sedimentària de la Mesogea, que es formà entre els continents de Lauràsia i de Gondwana i que originà, més tard, les terres intermèdies, entre les quals les mediterrànies. Si l'adjectiu *mediterrani* s'entén en sentit biogeogràfic, i no com la suma de països europeus meridionals (com fan de vegades alguns autors de l'Europa central i boreal), no cal afegir-hi res més]

42.8217 (Pinedes de pinastre...)

42.8315 (Pinedes de pi pinyer...)

42.8411⁺ (Pinedes de i blanc.. amb sotabosc de màquies o garrigues de margalló...)

42.8412⁺ (Pinedes de pi blanc... amb sotabosc de garrigues de coscoll...)

42.8413⁺ (Pinedes de pi blanc... amb sotabosc de màquies o garrigues d'alzinar...)

42.8414⁺ (Pinedes de pi blanc... amb sotabosc de brolles calcícoles, de les contrades mediterrànies)

42.8415⁺ (Pinedes de pi blanc... amb sotabosc de brolles calcícoles, de les contrades interiors)

42.8416⁺ (Pinedes de pi blanc... amb sotabosc de brolles silicícoles...).

42.8418⁺ (Pinedes de pi blanc (*Pinus halepensis*) amb sotabosc de càrritx...)

Segons el Manual, inclou les pinedes secundàries o paraclimàciques i les antigues plantacions amb un sotabosc semblant al de les naturals. Però no hi entren els hàbitats 42.827⁺ i 42.8417⁺, que són pinedes o repoblacions sense sotabosc llenyós. Tampoc no en fa part l'hàbitat 32.B⁺, que correspon a bosquines. En canvi, sí que ha d'incorporar-s'hi l'hàbitat

42.B4⁺ (Boscós mixts de pi blanc... i pinassa...)

car si les formacions pures de pi blanc i de pinassa són considerades HICs, les unes en aquesta mateixa unitat i les altres dins 9530, la seva intersecció també ho ha de ser. Situem aquests boscos mixts aquí, i no a 9530, perquè les seves característiques biòtiques i ecològiques els solen decantar vers les pinedes mediterrànies.

9560* **Boscoberts de savina arbòria (*Juniperus thurifera*).** *Boscoberts mediterranis endèmics amb Juniperus spp.*

[La identificació com a boscoberts (*forests*) és exagerada, ja que sol tractar-se de formacions llenyoses poc o molt obertes, en geobotànica anomenades parcs]

A casa nostra hi corresponen les clapes, petites i esparses, de l'hàbitat:

42. A27 (Formacions boscobertes... (*Juniperus thurifera*), dels Pirineus)

9580* Teixedes mediterrànies. *Boscos mediterranis de Taxus baccata.*

[Preferim el nom col·lectiu català que la referència al binomi llatí de la planta]

La versió de 1999 del Manual d'Interpretació enumera dins aquest hàbitat les teixedes corses (42.A72) i les sardes (42.A73), i assenyala que també s'hi poden afegir les del Nord i Centre de Portugal. Passa per alt, en canvi, les teixedes ibèriques (espanyoles, 42.A75) i les italianes (42.A74). Les teixedes britàniques queden situades ara dins els boscos temperats, atribuint-los un nou codi (91J0) i considerant-les com a hàbitat prioritari.

Semblaria, doncs, que aquest HIC no ha de comprendre les nostres teixedes. Però com que el títol és molt genèric i l'explicació que el Manual fa d'aquest hàbitat i les plantes que esmenta corresponen bàsicament a les nostres formacions de teixos, d'altra banda ben escasses i interessants, creiem que s'hi han afegir.

Proposem, doncs, d'incloure-hi l'hàbitat

42.A75 (Teixedes ibèriques...)